

Recenzent – Referee:
Prof. dr hab. Jarosław Buszko

Tłumaczenie na język angielski – Translation into English: Rafał Bernard
Korekta tekstów angielskich – English editorial revision: Robert Kippen

Fotografia na okładce – Cover photo: *Nehalennia speciosa*, Iglica mała, pierścień kopulacyjny
– Sedgling, a copulation wheel (fot. – phot. Bogusław Daraż)

Zrealizowano i wydano ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w ramach projektu badawczego nr 2 P04C 129 29

Preparation and publication grant-aided by the Ministry of Science and Higher Education
within the project No. 2P04C 129 29

Sugerowany sposób cytowania – Suggested citation:

Po polsku:

Bernard, R., Buczyński, P., Tończyk, G., Wendzonka, J., 2009. Atlas rozmieszczenia ważek (Odonata) w Polsce. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

In English:

Bernard, R., Buczyński, P., Tończyk, G., Wendzonka, J., 2009. A distribution atlas of dragonflies (Odonata) in Poland. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

Copyright © Rafał Bernard, Paweł Buczyński, Grzegorz Tończyk, Jacek Wendzonka, Poznań 2009

ISBN 978-83-61320-54-8

Bogucki Wydawnictwo Naukowe
ul. Górna Wilda 90, 61-576 Poznań
tel. +48 61 8336580
fax +48 61 8331468
e-mail: bogucki@bogucki.com.pl
www.bogucki.com.pl

Druk i oprawa:
Unidruk
ul. Przemysłowa 13
62-030 Luboń

Rozmieszczenie gatunków

Objaśnienia do map UTM

Białe kółka – dane pochodzą z okresu historycznego, do roku 1990 włącznie;

Czarne kółka – dane pochodzą z okresu współczesnego, tj. z lat 1991–2008;

Szare kółka – dane pochodzą z obu okresów, historycznego i współczesnego.

Znak zapytania (?):

- na mapach gatunków *Anax ephippiger* i *Sympetrum meridionale* wskazuje na brak pewności, że gatunek został prawidłowo oznaczony, choć jest to prawdopodobne;
- na mapie *Cordulegaster bidentata* wskazuje na nieprecyzyjne dane dotyczące trzech małych obszarów, dane te nie pozwalają na ustalenie, ile kwadratów i które z nich powinny być zaznaczone jako zajęte przez gatunek.

A – liczba oraz względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku w okresie historycznym (liczba kwadratów ze stwierdzonym gatunkiem/liczba wszystkich kwadratów, dla których istnieją dane z danego okresu $\times 100\%$);

B – liczba oraz względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku w okresie współczesnym (liczony jak wyżej);

C – liczba i względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku (liczony jak wyżej dla całego okresu objętego „Atlasem”);

D – liczba stwierdzonych stanowisk gatunku.

Distribution of species

Explanations to the UTM maps

White circles – data collected in the historical period up to 1990;

Black circles – data collected in the current period, i.e. between 1991 and 2008;

Grey circles – data collected in two periods, both historical and current.

A question mark (?):

- in the species *Anax ephippiger* and *Sympetrum meridionale* indicates a lack of total certainty that the species was correctly identified, however, it is probable;
- in the species *Cordulegaster bidentata* indicates imprecise data concerning three small areas (the data are insufficient to indicate how many squares and which squares should be marked as being occupied).

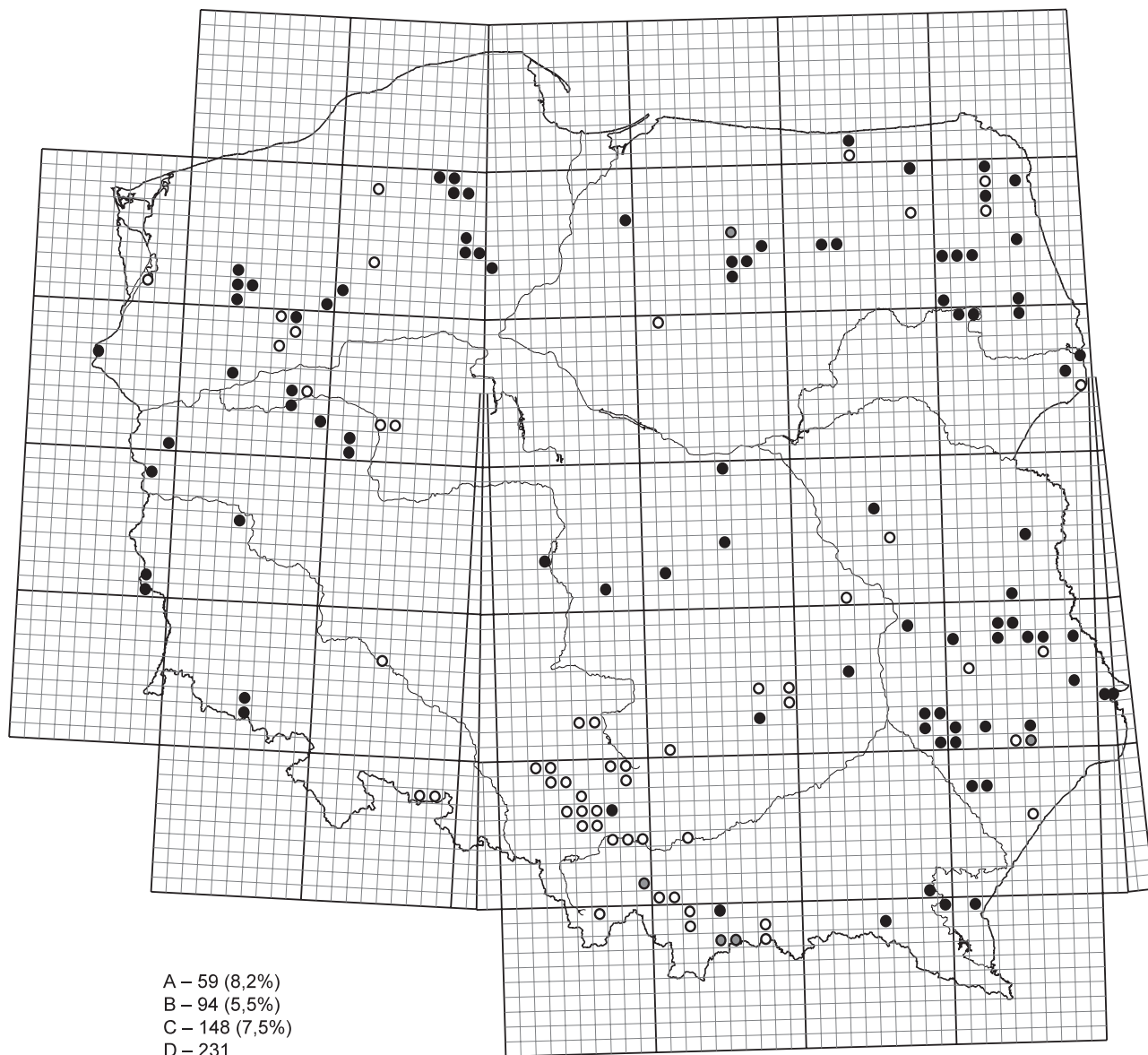
A – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares recorded in the historical period (the number of known occupied squares / the number of all studied squares $\times 100\%$);

B – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares recorded in the current period;

C – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares for the whole period included in the Atlas;

D – the number of recorded localities of the species. In A, B and C a comma is used as the decimal separator.

Sympetrum pedemontanum (O.F. Müller in Allioni, 1766)

Gatunek szeroko rozprzestrzeniony. Poza najniższymi położeniami nie występuje w górach. Najwyższe stanowisko stwierdzono na wysokości 537 m n.p.m.

W skali kraju gatunek rozproszony, częstość jego występowania jest jednak zróżnicowana. Więcej stanowisk wykryto we wschodniej części kraju, na północnych pojezierzach i miejscami na południu (Górny Śląsk, pogórza), gdzie lokalnie gatunek jest lub był umiarkowanie rozpowszechniony. Natomiast zdecydowanie lokalne występowanie charaktery-

styczne jest dla środkowej i południowo-zachodniej Polski. Zwraca uwagę wyraźny spadek częstości występowania gatunku na Górnym Śląsku pomiędzy okresem historycznym i współczesnym.

Zasiedla głównie drobne, wolno płynące ciekі (strumienie, małe rzeki, rowy, kanały), często w kompleksach stawów. Rzadko spotykany nad jeziorami, w żwirowniach, na mokradłach i torfowiskach niskich, a nawet sfagnowych. W części przypadków są to osobniki zaleciałe z sąsiednich cieków.

Szablak przepasany

Banded Darter

Very widespread. In the mountains, found at most at lowest elevations, up to 537 m.

On a national scale, sparse. However, the number of occupied squares/localities varies regionally. The species is/was locally moderately represented in eastern Poland, in the northern lake districts, and partly in the South (Upper Silesia, some foothills), but localized and rare in central and southwestern Poland.

In Upper Silesia in the South, a strong decline is recognizable comparing historical and current data.

Inhabits mainly small slow-flowing waters (streams, small rivers, ditches, canals), frequently in pond complexes. Rarely recorded in or near standing waters, such as lakes, gravel pits, small water bodies, marshes, fens and even bogs. However, part of these records concern individuals originating from neighbouring running water.